

Монголбанкны Ерөнхийлөгч, Хөдөлмөрийн
сайдын 2014 оны 12 дугаар сарын 25-ны өдрийн
206, А/277 дугаар тушаалын Хавсралт 1

**АЗИЙН ХӨГЖЛИЙН БАНКНЫ “АЖЛЫН БАЙР
НЭМЭГДҮҮЛЭХ” ТӨСЛИЙН ХҮРЭЭНД ЭРГЭН
ТӨЛӨГДСӨН ЭХ ҮҮСВЭРЭЭС ЗЭЭЛ ОЛГОХ ЖУРАМ**

НЭГ. Нийтлэг үндэслэл

1. Азийн хөгжлийн банкнаас Монгол улсад хэрэгжүүлсэн “Ажлын байр нэмэгдүүлэх” төслийн эргэн төлөгдсөн хөрөнгийн эх үүсвэрийг ажлын байр нэмэгдүүлэх зорилгоор хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр иргэд, хуулийн этгээдэд зээл олгох, оролцогч байгууллагуудын хооронд үүсэх харилцааг зохицуулах, тэдгээрийн ажлын уялдаа холбоог хангах, зээлийн хөрөнгийг оновчтой хуваарилж, үр дүнтэй ашиглахад энэхүү журмын зорилго оршино.
2. Оролцогч байгууллага нь Монгол улсын Хөдөлмөрийн яам, аймаг, дүүргийн хөдөлмөрийн хэлтэс, Монголбанк, банкууд байна.
3. Монголбанк болон банкууд хооронд байгууллага дундын Санамж бичиг болон санхүүжилтийн гэрээ, оролцогч банк ба зээлдэгчийн хооронд зээлийн гэрээг байгуулж энэхүү үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.
4. Банкууд Хөрөнгийг зориулалтын дагуу зарцуулж байгаа эсэхэд хяналт тавих асуудлын Хөдөлмөрийн яам, Монголбанк хамтран хэрэгжүүлэх ба төсөлд оролцогч банкуудыг сонгох, цаашид үргэлжлүүлэн оролцуулахгүй байх асуудлыг Монголбанк шийдвэрлэнэ.
5. Журамд хэрэглэгдэж буй нэр томъёоллыг дараах байдлаар ойлгоно:
 - А. Эргэлтийн сан: Ажлын байр нэмэгдүүлэх төслийн хүрээнд банкуудад олгогдон Монголбанкинд эргэн төвлөрч, цаашид дээрх зорилгын дагуу дамжуулан зээлдүүлэх хөрөнгийн эх үүсвэр.
 - Б. Тусгай хугацаат хадгаламж: Монголбанкнаас энэ журамд заасан зорилгоор оролцогч банкуудад байршуулсан хөрөнгө.
 - В. Дамжуулах зээл: Тусгай хугацаат хадгаламжаар дамжуулан Монголбанкнаас оролцогч банкинд олгож байгаа зээл.
 - Г. Эцсийн зээлдэгч: оролцогч банкнаас дэд зээл авсан, энэ журмын 2.1-д заасан шаардлагыг хангасан иргэн, хуулийн этгээд.

ХОЁР. Зээлийн ерөнхий нөхцөл

1. Эцсийн зээлдэгч нь Монгол улсын иргэн, хуулийн этгээд байна.

2. Төслийн хүрээнд зээл авахыг хүссэн иргэн, хуулийн этгээдийн зээлийн өргөдөл, төслийн ач холбогдол, хадгалагдаж буй болон шинээр бий болгох ажлын байрны тоо, эрхлэх үйлдвэрлэл, үйлчилгээний чиглэл зэргээс гадна журмын дөрөвдүгээр хэсэгт заасан шалгуур үзүүлэлтүүдийг хангасан байдлыг харгалзан **30 сая** хүртэл төгрөг байна.
3. Оролцогч банкнаас эцсийн зээлдэгчид олгох зээлийн хүү жилийн **10 хувиас хэтрэхгүй** байна.
4. Зээлийг **2 жил** хүртэлх хугацаатай олгоно.
5. Олгосон зээлийг хуваарийн дагуу төлсөн, үйлдвэрлэл, үйлчилгээ амжилттай эрхлэн явуулж, ажлын байр бий болгоход тодорхой хувь нэмэр оруулсан хуулийн этгээд дахин зээл авахад зээл олгогч арилжааны банк өөрийн дүрэм, журмын дагуу хөнгөлөлт үзүүлж болно.
6. Зээлийг олгох үед зээлдэгч болон түүний холбогдогч этгээд нь аливаа төрлийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн өртэй, эсвэл өмнө нь зээлийн гэрээний үүргийг зөрчиж, шүүхийн байгууллагаар шийдвэрлүүлэхэд хүрч байсан бол энэ нь тухайн этгээдийг төсөлд оролцуулахаас татгалзах үндэслэл болно.
7. Зээлдэгчийн хэрэгжүүлж буй төсөл, эрхэлж буй үйл ажиллагаа нь хүний биед эсвэл байгаль орчинд хохирол учруулахаар бол энэ нь тухайн этгээдэд зээл олгохоос татгалзах үндэслэл болно.

ГУРАВ. Зээлийн эх үүсвэрийг олгох, төлүүлэх

1. Монголбанк нь банкуудаас ирүүлсэн материалыг хянан үзсэний үндсэн дээр банкинд байршуулах эх үүсвэрийн хэмжээ, оролцогч банкуудыг сонгон шалгаруулах талаар шийдвэр гаргана.
2. Монгол банк нь банктai санхүүжилтийн гэрээ байгуулж гэрээ байгуулсанаас хойш ажлын 5 хоногийн дотор холбогдох банкинд зээлийн эх үүсвэрийг тусгай хугацаат хадгаламж хэлбэрээр байршуулна.
3. Банкуудад байршуулах Тусгай хугацаат хадгаламжийн хүүг Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн тушаалаар тогтоох ба хүүгийн хэмжээ жилийн 7 хувиас хэтрэхгүй байна.
4. Банкуудад байршуулсан Тусгай хугацаат хадгаламжийн хугацаа нь эцсийн зээлдэгчид олгосон зээлийн хугацаанаас сараар илүү байж болох бөгөөд төлөгдөх хугацаа нь болсон эх үүсвэрийг тухайн банкны Монголбанкн дахь харилцах данснаас шууд төлүүлнэ.
5. Тусгай хугацаат хадгаламжинд тооцсон хүүний төлбөрийг тухайн банкны Монголбанкн дахь харилцах данснаас сар бүр шууд суутгана.

6. Банкууд болон бусад холбогдох оролцогч байгууллагууд зээл авагч хуулийн этгээдүүдийг зээлийн хугацаагаар нь ангилан ангилал тус бүрээр зээлийн маягт хөтөлнө. Банкууд нь тэдгээр маягтыг өөрийн хүсэлтийн хамт Монголбанкинд ирүүлнэ.
7. Үүссэн нөхцөл байдлаас шалтгаалан шаардлагатай гэж үзвэл тухайн банкинд байрших ТХХ-ийн хэмжээнд Монголбанкнаас өөрийн хөрөнгийн хэмжээнээс нь хамааран хязгаарлалт тогтоож болох бөгөөд үүнийг Санхүүжилтийн гэрээгээр зохицуулна.
8. Монголбанкнаас тогтоосон зохистой харьцааны үзүүлэлтүүдийн аль нэгийг, эсвэл Заавал байлгах нөөцийн шаардлагыг сүүлийн 3 сарын турш дарааллан биелүүлээгүй бол тухайн банкиг төсөлд оролцуулахгүй.

ДӨРӨВ. Зээл олгох үндсэн шалгуур үзүүлэлт

1. Эцсийн зээлдэгч нь дараах шалгуурыг хангасан байх ёстой:
 - a) Зээл авсанаар ажлын байр шинээр бий болох, цаашид тогвортой хадгалагдах,
 - b) Банкны хямдруулсан үнэлгээгээр хүссэн зээлийн хэмжээтэй бүрэн тэнцэх хэмжээний барьцаалах эд хөрөнгө, эд хөрөнгийн эрхтэй байх.
 - c) Барьцаа хөрөнгийн хэмжээ хангалтгүй байх тохиолдолд Зээлийн батлан даалтын сангаас баталгаа гаргуулж болно.
 - d) Зээлдэгчийн хэрэгжүүлж буй төсөл, эрхэлж буй үйл ажиллагаа нь хүний биед эсвэл байгаль орчинд хохирол учруулахааргүй байх.

ТАВ. Иргэн, хуулийн этгээдээс зээл хүссэн материал хүлээн авах, шалгах, зээлийг олгох

1. Зээл хүсэгч иргэн, аж ахуйн нэгж зээлийн хүсэлтээ хэрэгжүүлэх төслийн танилцуулга, холбогдох материалын хамт тухайн аймаг, дүүргийн хөдөлмөрийн хэлтэст хүргүүлнэ.
2. Аймаг, дүүргийн хөдөлмөрийн хэлтэс нь иргэд, аж ахуйн нэгжүүдээс ирүүлсэн зээлийн хүсэлтийг хянан үзэж, хөдөлмөрийн үр ашгийг судалж, тодорхойлолт гаргана.
3. Банк зээл авахыг хүссэн иргэн, аж ахуйн нэгжийн зээлийн өргөдөл, боловсруулсан төсөл, бизнес төлөвлөгөөг Хөдөлмөрийн хэлтсийн тодорхойлолтын хамт хүлээн авч, зээл олгох шийдвэрийг гаргана.
4. Банк зээл олгох шийдвэрийг бие даан өөрсдийн журмын дагуу гаргах бөгөөд эцсийн зээлдэгчид олгох зээлийн эрсдэлийг хариуцна.

5. Монголбанкнаас банкинд ТХХ байршуулсан өдрөөс хойш 3 сарын дотор тухайн банк эх үүсвэрийг зориулалтын дагуу эцсийн зээлдэгчид дамжуулан олгоно. 3 сараас дээш дамжуулан олгоогүй хадгалсан эх үүсвэрт хоног бүрт 1 хувийн торгууль тооцно.
6. Аймаг, дүүргийн хөдөлмөрийн хэлтэс, оролцогч банк зээлийг оновчтой ашиглах, зээлийн эрсдлийг тодорхойлох чиглэлээр болон бизнес төлөвлөгөө зохиох, нягтлан бодох бүртгэл зэрэг холбогдох асуудлаар зээлдэгч болон зээл хүсэгч иргэн, аж ахуйн нэгжид зориулан сургалт зохион байгуулж, зөвлөгөө өгнө.
7. Аймаг, дүүргийн хөдөлмөрийн хэлтэс нь зээлийн үр дүнд бий болсон ажлын байрны (НДШ, татвар төлсөн) мэдээллийг Хөдөлмөр эрхлэлтийн бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн санд бүртгэнэ.

ЗУРГАА. Хяналт тавих, тайлан мэдээ гаргах

1. Эцсийн зээлдэгчид зээл олгосны дараа зээлдэгчийн үйл ажиллагаанд хяналт тавих, зээлийг эргүүлэн төлүүлэх үүргийг банк хүлээнэ.
2. Аймаг, дүүргийн хөдөлмөрийн хэлтэс, оролцогч банк нь зээл эргэн төлөгдөж дуустал түүний ашиглалтыг тогтмол хянаж, үнэлгээ өгөх ба зээлийн эрхийн хугацаанд тухайн байгууллагын санхүү, эдийн засгийн бодит байдлыг үнэн зөв тодорхойлоход хөндлөнгийн хяналт тавьж, зээлийн ашиглалт, үр дүнгийн талаар Монголбанкны Мөнгөний бодлого, судалгааны газар, Хөдөлмөрийн яамны Санхүү, сангийн бодлого, төлөвлөлтийн газарт тус тус хагас жил тутам тайлагнана.
3. Оролцогч банк төслийн хүрээнд олгосон зээлийн эх үүсвэрийн сарын мэдээг энэхүү журмын Хавсралт 1-ийн дагуу гаргаж, дараа сарын 6-ны өдрийн дотор Монголбанкны Мөнгөний бодлого, судалгааны газарт ирүүлнэ.